

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Vanden tijdt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

M. Hoe moetmen hem inde Kercke draghen?

D. Men behoort (in-dien't ons moghelijck is) op beyde knien te knielen / sijn handen t'samen te houden/ende deuotelijcken ende aen-dachtelijcken te biddē/ hem wachtende van ongheschicktelijck oft schier-loos opde bancken te ligghen / van sijn soghen curieuselijcken herwaerts / ende derwaerts te slaen/ende bouen al van clappen.

M. VVanneer moet-men bidden?

D. Ten eersten, In tijde van noode / als-men eenighe tentatie ghevoelt / oft perijckel vzeest. Ten 2. s' morghens/ als-men op-staet / ende s' auondts als-men slapen gaet. Ten 3. als-men eenigh werck begint / ende als-men eenigh werck ghedaen heeft. Ten 4. als-men gaet eten/ende als-men gh'eten heeft. Ten 5. als-men de bede-clocke treckt / s' morghens ter eeren vande verrijffenisse Christi: s'noenens ter eeren van sijne passie ende doodt/ende s' auondts ter eeren van sijne menschwordinghe.

M. Hoe bidt ghy inden tijdt van noode, als ghy eenighe tentatie ghevoelt tot onghesoetsaemheydt, traegheydt, &c.

D. Heere helpt my / ick vergae: Heere verlost my van dese tentatie/ deur uwe bittere doodt. Heplighe Maria moeder Gods bidt veur my/etc.

M. Hoe bidt ghy s' morghens?

D. Ick kniele veur mijn bedde/ oft in eenige andere bequame plaetse/ en makēde een Cruys/ segghe ick/Heere/ ick loue ende dancke v/ dat ghy my desen nacht bewaert hebt/ en van alle andere weldaden: In teecken van danckbaerheydt/offere ick

v mijn siele / lichaem / ende al wat my aengaet /
 ende ick maecke een vast propost v niet te ver-
 grammien met eenighe sonde / maer alle mijne
 ghepepsen / woorden / ende wercken te doen ende
 te scieren tot uwer glorie : Heere ick bidde v / deur
 de verdiensten van uwe passie ende doot / gheeft
 my hier toe gratie / ende bewaert my van alle
 quaedt ende ongheluck.

M. Wat doet ghy hier nae ?

D. Ick lese : Onse Vader. Wiest ghegroet. Ick
 ghelooue. Te thien Gheboden Godts / ende dit
 ghebedt tot mijnen goeden Engel : O heplighe
 Engel / my tot een bewaerder van Gode gheghe-
 uen / bewaert my heden / ende alle mijn leuen.
 Daer nae maecke ick weder-om een crups ende
 ick gae Misse hoorzen in-dien't my moghelijck is /
 oft ick gae tot myn werck.

M. Hoe pleghet ghy te bidden , als ghy v werck
 beghint ?

D. Naer dat ick een crups ghemaect hebbe / seg-
 ghe ick : Heere ick offere v dit werck / ter eeren van
 uwe passie ende doot / van uwe ghebenedijde
 Moeder / mijnen heplighen Engel / ende patroon /
 ende allen Heplighen : Heere gheeft my gratie om
 dit tot uwer ende haerder eere / ende mijner sielen
 salighepdt te doen / ende ontfanghet tot verlossin-
 ghe vande sielen die in t baghebier zijn / tot bekee-
 ringhe van alle die in doot-sonden leuen / ende
 tot vol-doeninghe van mijne sonden. etc. In-dien
 ick soo veel tydts niet en hebbe / soo segghe ick
 al-soo : Heere gheeft my gratie / om dit werck t u-
 wer meerder eeren / ende mijner sielen salighepdt
 te doen.

M. En

M. En bidt ghy oock niet som-tijds in v werck
principalijk als t langhe duert?

D. Jae ick/ende ick segghe: Heere Jesu maecht
my eenen mensche naer v herte. Heere gheeft my
gratie om v te beminnen. Heere wilt dit werck
vorderen ende ghebenedijden. etc.

M. Wat leest ghy, als ghy gaet eten, ende naer
dat ghy gh'eten hebt?

D. Veur den eten segghe ick de Benedicite / ende
naer den eten de Gratie.

M. Hoe bidt ghy s'morghens, s'noenens, ende
s'auondts, als men de bede-clocke luydt?

D. Ick lese totten eersten clop: De Engel Ga-
briel heeft der Maghet Marie de boodtschap ghe-
broght / ende sy heeft ontfanghen vanden hepli-
ghen Gheest: daer na lese ick de Engellsche groe-
tenisse. Totten tweeden clop segghe ick: Siet de
dienst-maeght des Heeren / my gheschiede naer
uwen woorde: ende ick lese weder-om Ave Ma-
ria. Ende totten derden clop/ lese ick met een ne-
der-buigen des hoofds: Het woordt is mensche
gheworden / ende het heeft met ons ghewoont:
ende ick voeghe hier weder om eens by: Weest
ghegroet. etc.

Ten lesten soo segghe ick: Dat soete kindken
van Marie/ wil ons allen ghebenedijden.

M. Hoe bidt ghy s'auondts, als ghy slaepen
gaet?

D. Heere ick loue ende dancke v/ als dat ghy my
desen dagh bewaert hebt / ende van alle andere
wel-daden/ ende ick bidde v gheeft my gratie om
mijne sonden te bekennen.

M. Wat doet ghy hier naer?

D. Ick ouer-loope met mijne ghepeylen/vanden

lesten tijdt / dat ick mijn consciencie onder-soecht hebbe / waer / ende met wien / en met wat saecken ick becommert hebbe gheweest : bemerkende wat ick ghepepft / geleght / ende ghedaen hebbe teghen de gheboden Godts ende der H. Kercken. Ende bevindende dat ick erghens in ghesondicht hebbe / soo segghe ick: Heere het is my hertelijcken leedt dat ick v met dese sonde vergramt hebbe / ick neme vastelijcken veur my v met gheene sonden meer te vergrammen / ende dese op sijnen tijdt te biechten : Heere gheeft my hier toe gratie / ende bewaert my desen nacht van alle ongheluck / van alle quaedt.

M. Wat doet ghy hier naer ?

D. Ick lese mijn Ghelooue / de thien gheboden Godts / ende der H. Kercken / ende t'ghebedt des Heeren / metten Ave Maria.

M. Welck is het beste ghebedt ?

D. Het ghebedt des Heeren / dat is / de Pater noster. 1. Om dat-het de Sone Gods selue ghemaecht heeft. 2. om dat daer in begrepen wordt al wat wy behooren van Gode te bidden. 3. om dat het met seer goede orden / ende met groote corthepdt ghemaecht is. Daer-om zijn alle Christene menschen schuldigh dit ghebedt te weten.

M. Seght den Pater noster in't Latijn.

D. *Pater noster qui es in calis. Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra : sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo, Amen.*

M. Nu oock den seluen in't Duytsche.

D. Onse Vader die in de hemelen zijt. 1. Gheheplight

heyligh sij uwen naeme. 2. Ons toe-come v
rijcke. 3. Owen wille gheschiede op der aerden
als inden hemel. 4. Gheeft ons heden ons da-
ghelijcksch broodt. 5. Ende vergheeft ons onse
schulden / ghelijck wy vergeuen onsen schuldena-
ren. 6. Ende en leydt ons niet in becoringhe.
7. Maer verlost ons vanden quaden / Amen.

Wt-legghinghe des Väter nosters.

M. Wat begheren wy in dit ghebedt?

D. Ten eersten / de eere Gods : ten anderen onse
salighepdt aen siel ende lichaem : Ten derden ver-
lossinghe van alle quaedt.

M. Hoe vele begheerten zijnder dan?

D. Seuen : Maer eerst isser een cozte p̄fatie oft
heer-rede / waer wy in leeren hoe-men hem be-
hoort ten ghebede te gheuen.

M. Wat leert ons dat woordeken *Vader*?

D. 1. Dat wy ten ghebede behooren te comen
als kinderen Godts / dat is / in staet van gratien.
2. Met een vaste hope bidden : Want de Sone
wordt vanden Vader verhoort.

M. Waer-om en seght-dy niet , mijn Vader,
maer, onse Vader?

D. Om dat Godt de Vader allē Christenen men-
schen euen nae bestaet / ende wy alle ghebroeders
zijn / daer-om moeten wy tot dit ghebedt brengen
1. Liefde van onse naesten / als onser broederen.
2. Gotmoedighepdt / ons bouen niemandt ver-
heffende.

M. Waer-om seght-dy dat Godt inden hemel
is, daer hy nochtans ouer-al is?

D. De Godtgepdt is al-omme / ende verbult he-